

Славейковъ

ВСЪКИДНЕВНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА, КУЛТУРЕНЪ ЖИВОТЪ И ИНФОРМАЦИЯ

АБОНАМЕНТЪ:

Български за година 300;
 1/2 година 150; 3 мес. 80 левъ.
 Странствъ: година 600; 1/2 год.
 400 л.; 3 мес. 200 л. Аварийно
 за год. 6 доларъ 1/2 год. 3 днд.

ОБЯВЛЕНИЯ:

На л. см. . . . . 2 л.
 Малии обявления на дукъ 50 ст.
 Въ хрониката на редъ . 6 л.
 Годешни и вѣщалии . 40 л.

Редакция и администрация, на
 „Славейковъ“ № I.

Телефонъ 2 291.

Директоръ: Г. Кулишевъ

Атанасъ Т. Илиевъ

(1852—1927)

На 12 тога въ Ст. Загора почина на 75-годишна възраст Атанасъ Трифоновъ Илиевъ. Извървевъ своя пълн многозаслужилитъ българинъ на своето племе, като виденъ ученъ и общественикъ. Въ листо на Илиева българската наука изгуби единъ отъ първитъ изследвачи на фолклора. За неговата дейностъ като ученъ и общественикъ всъки може да сѣди по бележититъ, които давамъ въ свързка съ живота му.

Атанасъ Т. Илиевъ е роденъ въ Стара Загора на 215 февруарий 1852 год. Първоначално образование е получилъ въ родния си градъ по ланкастерската метода при учителя Стефанъ Петковъ презъ 1857—1862 уч. г., а следното учениче презъ 1862—1868 уч. г., съ шестъ класъ, при учителитъ Пенчо М. Друмевъ. Стоялъ Веженювъ, Наню Тодоровъ и др., като го продължилъ две години (1869—1871) въ Пловдивската гимназия при учителитъ И. Груевъ, А. Бѣляевъ и Д. Славиди и една година (1872) въ Таборъ (Чехия). Следъ свършване на първия гимназиялъ курсъ, следвалъ една година (1873) въ Пражкия университетъ по славянска филология, където слушалъ главно проф. М. Хатаца по славянска филология и проф. И. Дурдикъ по философия. На следната година (1874) се премѣстиятъ въ Бѣлградъ (Сърбия) и постѣпницъ въ Великата

школа по филология и слушалъ Ст. Новаковичъ по физиология на гласа и Ал. Василиевичъ по психология и логика.

Още като ученикъ Илиевъ чете съ страсть българската и чуждата литература. Цѣли страници отъ нѣкои хубави български книги, като „Горски пѣсни“ отъ Г. С. Раковски, сборника на братя Миладинови и др. е изучава наизустъ. И като студентъ въ Прага и Бѣлградъ чете чуждата литература, главно съчинения по фолклора. Въ Прага станалъ членъ на дружеството „Славия“, гдето се изучава славянския фолклоръ. Областта не била чужда на Илиева, понеже знаятъ всичко писано по този частъ въ българската литература. Тукъ му се ражда мисълъ да напише първия си фолклоренъ трудъ „Природата въ българскитъ народни пѣсни и приказки“, печатанъ въ сп. „Читалище“ I (Цариградъ, 1872) кн. 18, както и друга маала работа „За русалитъ“, печатана въ същото списание, кн. 16. Тѣзи две работи сѣ единъ отъ първитъ научни наши трудове по фолклора.

Отъ началото на учебната 1874—1875 година Илиевъ се прибралъ въ Ст.-Загора и станалъ учителъ въ класното училище. Презъ течение на годината той развилъ широка просвѣтителна дейностъ и възгъ отъ училището. Държалъ е сказка въ читалището на тема „Откъде води корена си ма-

гьята“. Тази сказка е печатана въ сп. „Денъ“ I (Цариградъ, 1875) кн. 12 и 13. На това списание Илиевъ е станалъ струдижникъ и е печаталъ въ него дългата си статия „Погрѣшки въ отхраната“ (споредъ чешкия педагогъ Шкода). Презъ тази учебна година превършилъ презода отъ руски езикъ на книгата отъ Писаревъ „Съкратена история на умственото развитие въ Европа“, която и напечатъ въ Цариградъ, 1875 год. Освенъ тѣзи си издания планиралъ да изработи чинтанки, драматика — новобългарски и старобългарски — и речникъ на чуждестранни думи. Последния правявилъ презъ ваканцията и съдържаля 10,000 думи.

Презъ учебната 1875—1876 година Илиевъ станалъ главенъ учителъ на Старозагорското училище. Въ началото на годината станалъ онитъ за въстание въ Стара Загора отъ Ст. Стамболовъ, по поводъ на което Илиевъ биль затворенъ и следъ нѣколко дни освободеиъ, съ задължение да не учителствува въ Ст. Загора. Следъ това заминалъ за Цариградъ да печати речника си. Откакъ се напечатали три кола, словослагателитъ избѣгли и печатането спрѣло. Положението на българитъ въ Цариградъ следъ Априлското въстание станало тревожно и опасно. Илиевъ избѣгалъ въ Ромъния и на 9 юний 1877 год. се завривилъ въ Ст. Загора и продължилъ книжковнитъ си работи по българския и езикъ. Следъ изгарнето на Ст. Загора на 9 юний 1877 отъ Сюлейманъ паша, Илиевъ е избѣгалъ въ Горна Орбита.

Тамъ, където учителствувалъ нѣколко мѣсеца, и следъ това следвалъ курсъ по руски езикъ въ Пловдивъ. Следъ свършването на курса биль назначенъ помощникъ въ канцеларията на Сливекския губернаторъ, а следъ това биль избранъ за преседателъ на Казанлъшкия смръженъ съветъ.

Отъ 1879—1883 Илиевъ е биль попаяфектъ и началникъ на старозагорската оюлия. Презъ това време той приготвилъ книгата „Отбѣръ отъ животописки на велики ж.ж.ж.“, кн. I и II, които сѣ напечатани въ Сливнеъ 1884—1885 година. Слѣзо тукъ приготвилъ и христованитъ за I, II, III и IV класове, които сѣ печатани отъ Хр. Г. Данювъ въ Пловдивъ, 1884—1886.

Следъ съединението на двѣтъ Българии Илиевъ биль премѣстенъ за окръженъ управителъ въ Шуменъ, гдето служилъ до септемврий 1886, а следъ това останалъ свободенъ и продължилъ да работи върху синтаксиса на българския езикъ по плана на българския си учителъ Ст. Новаковичъ. Синтаксисътъ е напечатанъ отъ Хр. Г. Данювъ презъ 1888 год. Презъ това време той работи усържено надъ сборникъ съ народни умогворения, като започналъ съ обредни пѣсни. Първата частъ отъ този сборникъ „Обредни пѣсни“, излязе въ София, 1889.

Презъ 1888-1889 Илиевъ е назначенъ за учителъ въ Софийската девическа гимназия и командированъ въ Министертвото на Народното просвѣщение за редактиране заседание съ Ив. Д. Шишманювъ „Сборникъ за народни умо-

гворения, наука и книжнина“, специално за отѣбла „Народни умогворения“. Подъ зауружната редакция на дамата излизать големитъ книги I—VIII. Въ „Сборникъ“ сѣ изпечатани следнитъ трудове на Илиева: 1) „Погледъ върху българската мумиялантика“ кн. I, 2) „Българскитъ предания за истоини, наречени слики, жидево и латини“ кн. III и 3) „Гастиваното царство въ народната поезия, обичаитъ и побривата на българитъ“ и 4) прѣстъ на „Българскитъ обреди на славянскитъ народи“ отъ О. Вазювъ, кн. III, IV и VIII. Презъ това време е сътрудничалъ и въ редактираното отъ Ив. Вазювъ си „Денница“ въ което е напечатана фолклорная му студия „Каштата въ българската народна поезия“ II год., кн. 6, както и други работи отъ литераторуе и педагогичеиъ характера.

Поради растроеного си здраве Илиевъ биль премѣстенъ за директоръ на девическата гимназия въ Ст. Загора въ разетоние на осемъ години, отъ 1892—1900. Презъ това време той развилъ широка просвѣтителна дейностъ: основалъ „Учителска дружба“, въ които чель редъ сказки, редактиралъ си „Надежда“, въ което сѣ печатани редица негови статии по фолклора, педагогичия и природата на България.

Въ края на учебната 1899-1900 година Илиевъ биль извинанъ за началникъ на училищния отѣблъ при Българската епархия въ Цариградъ, длъжностъ, която заемалъ до пролѣтъта на 1903 год. Следъ това отъ 1 септемврий

1903 г. станалъ пакъ директоръ на старозагорската девическа гимназия и стоялъ до учебната 1905-1906 год. Девотонно се оттегилъ отъ административна служба и се предаля въ обществена и книжковна дейностъ.

Презъ 1898 г. Илиевъ е биль избранъ за доизясекъ членъ на Българското книжковно дружество въ София, а презъ 1900 — действителенъ членъ, и после съ въздигането на това дружество на Академия на наукитъ, останалъ като членъ на членъ.

Презъ последнитъ години Илиевъ усърдно работилъ нѣмъ учени трудове. Течва сѣ: 1) „Лурски изговоръ на български мѣстни имена“ (Ср. БАН, XIV, 1917), 2) „Растежията отъ българско фолклорно гледище“ (Ср. БАН, XVII, 1919), 3) „Ромънияка топоимия отъ славяно-български произходъ“ (Ср. БАН, XVIII, 1925) и главно елюментитъ му отъ 468 стр., излязла миналата година отъ Академията на наукитъ.

Поконивиятъ Илиевъ сиимо желалъ да напише историята на Стара Загора, по „много съжаление“, че што очитъ ми, што цѣлнитъ ми старчески организование може да не крени за обработване събрания материалъ по историята на Ст. Загора! Тукъ поне не мога да напѣри нѣкое, комуто да поствя работата“, пише ми отъ 28 ноемврий 1926. Въспраида, че наследникитъ му ще се трудитъ да напѣриятъ лице, което да продължи това дѣло на филосо.

А. П. Стояловъ